

2017-03-08

Dnr SN 2017-94

Socialnämnden

Tillsynsplan för alkohol- och tobakstillsynen samt för vissa receptfria läkemedel år 2017

FÖRSLAG TILL BESLUT

Socialnämnden godkänner Socialförvaltningens tillsynsplan för 2017 avseende serveringstillstånd, detaljhandel med folköl, tobak och vissa receptfria läkemedel.

SAMMANFATTNING

Socialförvaltningen har utarbetat en plan för hur tillsynen över serveringstillstånd, försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel kommer att bedrivas under 2017. Tillsynsplanen beskriver hur tillsynen kommer att bedrivas och innehåller en årsplan för inriktning och omfattning av tillsynen.

Socialnämndens alkoholhandläggare har i Linköpings kommun ansvaret för att bedriva den omedelbara tillsynen över hur bestämmelserna om servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker efterlevs. Nämnden har även ansvaret för att bedriva den omedelbara tillsynen över försäljning och servering av folköl och försäljning av tobaksvaror samt kontroll av vissa receptfria läkemedel.

Enligt alkohollagen (2010:1622) är kommunen skyldig att upprätta en tillsynsplan som ska skickas in till Länsstyrelsen.

Socialförvaltningen anger i tjänsteskrivelse 2017-03-08 ett förslag till tillsynsplan för år 2017.

BAKGRUND

Alkohollagen och tobakslagen är skyddslagsstiftningar som syftar till att minska alkoholens och tobakens skadeverkningar. Av alkoholpolitiska skäl ska skyddsaspekterna ha företräde före de näringspolitiska. Ingripanden mot tillståndshavare eller försäljningsställen är till för att få bort missförhållanden. Kommunens uppgift är både att vägleda och kontrollera så att gällande regler följs. Verksamheten finansieras genom att tillsynsavgifter tas ut av respektive restaurang/detaljhandel.

TILLSYNSPLAN

För att få till stånd en effektiv och systematisk tillsyn upprättar Socialförvaltningen årligen en tillsynsplan. Enligt alkohollagen (2010:1622) är kommunen skyldig att upprätta en tillsynsplan som ska skickas in till Länsstyrelsen. Socialförvaltningens alkoholhandläggare är de som ansvarar för kommunens tillsynsverksamhet när det gäller serverings-tillstånd, detaljhandel med folköl, tobak och vissa receptfria läkemedel.

TILLSYN ÖVER SERVERINGSTILLSTÅND

Folkhälsomyndigheten utövar central tillsyn över efterlevnaden av alkohollagen och kan meddela allmänna råd till vägledning för tillämpningen av lagen. Länsstyrelsen utövar tillsyn inom länet. Länsstyrelsen skall också biträda kommunerna med råd i deras verksamhet. Den omedelbara tillsynen över serveringen av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker utövas av kommunen och av polismyndigheten. Kommunen och polismyndigheten utövar också tillsyn över servering av och detaljhandel med folköl.

Förebyggande tillsyn

Den förebyggande tillsynen syftar till att ge berörda sökande och tillståndshavare en allsidig *information* om alkohollagstiftningen och dess konsekvenser för aktuell verksamhet samt kontrollera att tillståndshavare har kunskap om gällande regler.

Till den förebyggande tillsynen kan också räknas arbetsmetoden ”Ansvarsfull alkoholservering”. Metoden bygger på lokal mobilisering, utbildning i ansvarsfull alkoholservering, policyförändringar och en effektiv tillsyn. Syftet med arbetet är att skapa en lugnare och säkrare miljö genom gemensamt arbete mellan alkoholhandläggare, polis och krögare.

Under 2017 avser Socialförvaltningen att bedriva förebyggande tillsyn enligt följande:

- Socialförvaltningen ska ytterligare stärka samarbetet med andra myndigheter
- dialogträffar för ”riskställena”
- utbildningsbehov i alkohollagen skall tillgodoses i så stor utsträckning det är möjligt
- utbildning i alkohollagen skall ges vid ett tillfälle till studenter i samband med studentutbildning i Ansvarsfull Alkoholservering
- Socialförvaltningen skall fortlöpande uppdatera www.linkoping.se inom området

Särskilt prioriterat är: att ytterligare stärka samarbetet med andra myndigheter.

Inre tillsyn

Med inre tillsyn avses *kontroll av uppgifter från olika myndigheter*, främst i frågor av ekonomisk art, men även rapporter angående tillståndshavarens vandel och utförda restauranginspektioner från andra myndigheter. Till den inre tillsynen räknas också en fortlöpande *bevakning* av restaurangernas marknadsföring i annonser och sociala medier. För genomförande av den inre tillsynen remitterar Socialförvaltningen polis-, kronofogde- och skattemyndighet samt miljökontoret för att inhämta erforderliga upplysningar.

Ett ömsesidigt och väl utvecklat samarbete med dessa myndigheter, liksom även med länsstyrelsen och räddningstjänsten är en förutsättning för att uppnå en bra restaurangtillsyn.

Under 2017 avser Socialförvaltningen att bedriva inre tillsyn enligt följande:

- tillståndshavarna och deras företrädares ekonomiska skötsamhet avseende eventuella betalningsförelägganden och restföringar skall kontrolleras via information från Skatteverket
- minst två gånger under 2017 skall samtliga tillståndshavare granskas angående betalning av skatter och avgifter gentemot skatteverket
- restaurangrapporterna ska granskas en gång per år avseende omsättning av alkoholdrycker
- tillståndshavarnas och deras företrädares vandel skall kontrolleras gentemot polismyndigheten vid minst ett tillfälle
- kontrollera restaurangernas marknadsföring på nätet

Särskilt prioriterat är: Den ekonomiska tillsynen.

Yttre tillsyn

Den yttre tillsynen innebär en *kontroll* av att restaurangernas alkoholserving sker i enlighet med tillståndet och inte bryter mot gällande lag. De viktigaste uppgifterna vid den yttre tillsynen är kontroll av att alkoholserving inte sker till underåriga samt kontrollera att serveringen bedrivs på ett sådant sätt att det inte medför problem med onykterhet och oordning. Tillsynen bör vara såväl planerad som händelsestyrd. Följande moment ingår bland annat i tillsynen:

- att serveringen av alkoholdrycker sker ansvarsfullt
- att servering av alkoholdrycker ej sker till personer under 18 år
- att mat tillhandahålles
- att ordningen är god i och utanför serveringslokalen
- att serveringsansvarig person finns tillgänglig på serveringsstället
- att personalen på serveringsstället ej vidtar åtgärder i syfte att förmå någon gäst till inköp av alkoholdrycker
- att marknadsföringen av alkohol inte är påträngande

Den yttre tillsynen kräver i regel besök på restaurangen kvälls- eller nattetid. Tillsynsbesöken bör genomföras av minst två personer – bland annat av säkerhetsskäl, och för att kunna bestyrka uppgifter i tillsynsrapporten, vilka kan leda till ingripanden och omprövning av serveringstillståndet. Enligt den riskmatris som arbetats fram

tillsammans med säkerhetsgruppen i kommunen ska alkoholhandläggarna bära skyddsväst och vara utrustade med personlarm i samband med tillsynsbesöken.

Tillsynsbesök skall dokumenteras i en tillsynsrapport.

Under 2017 avser Socialförvaltningen att bedriva yttre tillsyn enligt följande:

- serveringsställen med serveringstid efter kl. 01.00 ska få regelbundna besök
- inkomna tips om missförhållanden skall följas upp med tillsynsbesök
- serveringsställen med anmärkningar vid tidigare tillsynsbesök skall följas upp
- varuprover på ett antal serveringsställen ska tas vid minst ett tillfälle under året
- kontrollera så att serveringsställena erbjuder och kan servera ett varierat utbud av mat fram till kl 23.00

Särskilt prioriterat är: serveringsställen med serveringstid efter kl. 01.00 ska få regelbundna besök

TILLSYN AV DETALJHANDEL MED SERVERING AV FOLKÖL

Kommunen har tillsammans med polismyndigheten tillsynsansvar när det gäller detaljhandel med och servering av folköl. Tillsynen skall i första hand inriktas på att kontrollera om rätt till detaljhandel med eller servering av folköl föreligger, att folköl ej utlämnas till den som är under 18 år eller är märkbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel, kontrollera att information om åldersgränsen lämnas på lämpligt sätt till kunderna och att personalen har god kännedom om hur reglerna skall tillämpas, m m.

För att sälja eller servera folköl skall man;

- anmäla detta till kommunen innan verksamheten påbörjas
- utöva egentillsyn och ha ett program för detta
- betala tillsynsavgift till kommunen.

I kommunens tillsyn ingår *information* till butiker och serveringsställen om gällande bestämmelser samt samarbete med miljökontor och polismyndighet.

Under 2017 avser Socialförvaltningen att bedriva tillsyn enligt följande:

Folköl

- tillsyn av försäljningsställena ska genomföras regelbundet under 2017
- inkomna tips om missförhållanden skall följas upp

TILLSYN AV TOBAKSFÖRSÄLJNING

Den centrala tillsynen över tobakslagen utövas av Folkhälsomyndigheten. Inom länet är Länsstyrelsen tillsynsmyndighet och ska följa kommunernas verksamhet och biträda kommunerna med information och råd. Kommunen har tillsammans med polismyndigheten det omedelbara tillsynsansvaret när det gäller tillsynen över detaljhandeln med tobaksvaror.

Kommunens tillsyn över detaljhandel med tobaksvaror skall i första hand inriktas på att:

- kontrollera att tobaken inte utlämnas till den som är under 18 år,
- kontrollera att information om åldersgränsen lämnas på lämpligt sätt till kunderna, och att personalen har god kännedom om hur reglerna skall tillämpas,
- kontrollera egentillsynsprogram,
- kontrollera marknadsföring,
- informera och vara rådgivande,
- ingripa med förelägganden och/eller förbud vid överträdelser, m.m.

Under 2017 avser Socialförvaltningen att bedriva tillsyn enligt följande:

Tobak

- tillsyn av försäljningsställena ska genomföras regelbundet under 2017, med fokus på riskställen
- inkomna tips från allmänheten om missförhållanden skall följas upp

KONTROLL AV HANDEL MED VISSA RECEPTFRIA LÄKEMEDEL

Vissa receptfria läkemedel får säljas på andra försäljningsställen än öppenvårdsapotek. Kommunerna har i lagstiftningen fått ansvaret för kontrollen av att regelverket efterlevs och Läkemedelsverket har fått rollen som övergripande tillsynsmyndighet.

Läkemedelsverket har tagit fram en checklista som är avsedd att vara ett stöd vid kommunernas kontroll. Checklistan följer strukturen i föreskrifterna och vägledningen. Som komplement till checklistan finns ett formulär att använda vid rapportering av brister till Läkemedelsverket.

Under 2017 avser Socialförvaltningen att bedriva kontroll enligt följande:

Vissa receptfria läkemedel

- kontroll av försäljningsställena ska genomföras regelbundet under 2017

SOCIALFÖRVALTNINGEN

Christer Qvist
Administrativ chef

Beslutet skickas till:
Länsstyrelsen